

Üdülnek-e a munkások?

Körülmények és az ellátás

A SZOT-üdülőkkel aligha lehet probléma, hiszen a legtöbb teljes összkomforttal rendelkezik. Az üdülők hazánk legszebb tájain építették fel, a Balaton partján, a hegyekben és gyógyvizek mellett. A beutaltakat 1—2—3 ágyas, ritkábban négyágyas szobákban helyezik el, s nemigen panaszkodtak még arra, hogy kevés lett volna az ennivaló, hiszen naponta négyszer van étkezés. A szakszervezeti üdülők vezetői változatos programot állítanak össze minden turnus számára. Klubszobák, könyvtárak és különféle játékok is elősegítik a teljes kényelmet.

1.

De nem is a jól felszerelt SZOT-üdülőkkel van a gond, hanem a vállalatok, intézmények által bérelt nyaralókkal, vagy a saját tulajdonukban levő üdülőkkel, hétvégi vikendházakkal. A Tisza-parti Sárkán, az újszegedi partfördőn és végig a folyók mellélti árterületeken levő építményeket az emlékezetes magas vízállás megrongálta. A vállalatok egy része tavaly nem is hozta rendbe a nyaralót, csak az idén kezdték el a javítást, vagy a teljes újjáépítést. A szegedi Postaigazgatóság sárgái üdülője is összedől az árvíz idején, s az idén, néhány nappal ez előtt lett készen az új. Dícséretükre legyen mondva, hogy nagyon szép hétvégi házat építettek, valószínű az ára sem volt jelentéktelen. A lábon álló épület felső szintjén gyönyörű társalgó és több vendégszoba található, a földszinten pedig öltözők sorakoznak. Ez a Tisza-parti nyaraló már nem is hétvégi vikendház, hanem alkalmas hosszabb idejű üdülésre is. Hasonló a Kábelművek öt darab lábon álló vikendháza, amelyet igénybe is vesznek a dolgozók, sokan családjukkal együtt ott töltenek el egy-két hetet. Mind a két helyen lehet főzni, de a közelben két vendéglő is csalogatja a vikendházak lakóit.

2.

Más a helyzet a távolabbi levő bérleményekkel. Először is ezeknek a házaknak, vagy szobáknak a bérleti díja igen magas. A gabonafelvásárló például egy szobát bérel, s csak a főidényre 7—8 ezer forint díjat fizet, vagy legalábbis eddig annyit fizetett egy balatonboglári szobáskáért. Persze ez még nem is drága, vannak olyan Balaton menti bérlemények, ahol kétszer, háromszor annyit is elkérnek a szobáért, mint

amennyit a gabonafelvásárló fizet. Vagy más megoldásokkal „operálnak” a Balaton parti házépítő családok. Balatonfüreden például egy család házépítésbe kezdett. Négyszobás, alagsoros családi házat kezdtek el építeni, de vékony bukszával. Felajánlották a DÉLÉP-nek, hogy fejezze be az építkezést, adjon szakmunkást és anyagot, s az ellenértéket később lelakhatják a felső négy szobában.

Az építőipari vállalatnak kedvező is volt ez az ajánlat, hiszen így rezsziben jutottak hozzá egy szép füredi villához, ha nem is hosszú ideig, de néhány esztendeig megoldották a dolgozók balaton üdültetését. Persze a körülmények nem mindenben feleltek meg a követelményeknek, elvárásoknak. A szobákban négy-öt darab vaskörök volt betéve, rajtuk pokrócok. A háziasszonyt, mint gondnokot kellett állandóan alkalmazniuk, rendszeres fizetéssel, sőt nyereség-részesedéssel együtt. A háziasszony járt alighanem a legjobban, hiszen a Balaton menti üdülőtök legfeljebb a nyári főszezonban használták ki a szegediéket. Ilyen bérleményben természetesen nincs megoldva az étkeztetés.

A dolgozók hozzájárulása a saját vállalati nyaralókban nem megterhelő. Általában napi 5—20 forint között váltakozik a térítés személyenként, esetleg szobánként. Ha még olyan lehetőséget sem garantálnak, hogy az üdülők megfőzzék saját ételüket, akkor marad a vendéglő étkezése, amely viszont igencsak megdrágítja az üdülést, hiszen az fejenként 50—100 forint, naponta.

Térjünk azonban vissza a tegnapi cikkünk befejezésénél tett megjegyzésre: érdemes-e fenntartani az üdültetésnek ezt a módját, formáját? Ha azt tekintjük, hogy a vállalatok, intézmények általában 10 napos, vagy két hetes időtartam alatt mintegy egy kilenc turnusban (a nyári főszezonban) több ezer dolgozónak kínálnak lehetőséget balaton nyaralásra, akkor azt kell mondanunk, hogy ha véglegesnek nem is, de ideiglenes megoldásnak érdemes fenntartani ezeket a bérleményes megoldásokat. Nagy gonddal nem jár, növelni az üdültetés lehetőséget, de egyben differenciálja is a juttatást. Pillanatig sem vitás, hogy a legjobb megoldás az volna, ha a vállalatok önállóan, vagy több vállalat együttesen építenek fel

üdülőházat a Balaton mellett.

A jelen helyzetben a munkások gazdagodnak meg az állami vállalatok pénzén, szobabérleti díján. Az igaz, hogy egy vállalatnak könnyebben megoldható, ha évente kifizet 40—50 ezer forintot bérlet címén, mint ha 500—600 ezer forintot kellene előteremtenie. Az éremnek persze van másik oldala is; így tíz év alatt a háztulajdonosnak egy üdülő-rész árát adja apránként. Más aminisztratív akadályozó is van. Nem is régen olyan rendelkezést adott ki a SZOT, valószínű az állami szervekkel egyetértésben, hogy a Balaton mellett vállalatok csak 50 szobás, vagy annál nagyobb üdülőt építhetnek (férőhelyre vonatkozik a rendelkezés, 100 személy elhelyezése a minimum). Egy ekkora nagyságú épület ára viszont többmillióba kerül, még akkor is, ha típustervek és előregyártott elemekkel oldják meg az építkezést. A rendelkezést nyugodtan módosíthatnák.

3.

A vállalatok saját tulajdonában még kevés üdülőt találunk: az egyetemnek, a Kenderfonó- és Szövőipari Vállalatnak a Kábelműveknek, a szentesi járási tanácsnak, az ATIVIZIG-nek, a DEFAG-nak és a vásárhelyi gépjáratónak van saját tulajdonában balaton, vagy más helyen fekvő üdülője, amelyek meg is felelnek az elvárásoknak. Persze ezek közül is csak kevésnek van saját konyhája, étterme, s kevés helyen szervezik meg az előfizetéses étkeztetést. A szakszervezetek megvegy vezetőinek két évvel ezelőtti felmérése azt állapította meg, hogy a környékbeli vállalatok és intézmények sokat tesznek az üdülési lehetőségek bővítésére, vagy megerősítésére. Majdnem minden vállalat komoly pénzösszeget áldoz a meglévő nyaralók fenntartására, újak vásárlására, az ott levő berendezések kultúrálásának növelésére. De azt is tudomásul kell venni, hogy egy vállalat az csak egy vállalat, s végezetül az anyagi lehetőségek.

Ezért érdemes lenne többnek összefogni, hiszen az úgynevezett „járulékos” beruházások költsége így felosztható volna. Nem biztos, hogy a dolgozók elleneznék azt, ha együtt lennének a rokonvállalat munkásaival, vagy a szomszédos gyárakkal. Következő cikkünkben néhány javaslatot ismertettünk az üdüléssel kapcsolatban.

Gazdag István

ütemben kell növelni a mesterséges szálak felhasználását, és 1975-ig el kell érni, hogy ezek aránya az összes felhasznált anyagból körülbelül 40 százalék legyen. Ezen belül a szintetikus szálak aránya másfélszeresére nő és megközelíti a 20 százalékot. A hazai és nemzetközi ruházati igényeknek megfelelően legalább 25 százalékra kell növelni a kötött- és egyéb, nem szőtt áruk részarányát. A műszaki és technológiai előrehaladással biztosítani kell a gyártáshoz, különlegesen kikészített, a szennya- szító tulajdonságokkal rendelkező és könnyen kezelhető textilanyagok mennyiségének növelését.

Mindezeket a műszaki, technológiai és gazdasági célokat úgy kell megvalósítani, hogy közben az iparágban dolgozó munkások általános munkafeltételei lényegesen javuljanak. Ma már mindenki belátja, hogy enélkül a termelési feladatokhoz szükséges munkaslétszámot nem lehet biztosítani. Fontos lenne, hogy ezt a felismerést a vállalatok párt- és társadalmi szervei, és különösen a helyi fejlesztési döntéseket hozó gazdasági vezetők az eddiginél következetesebben vegyék figyelembe.

A jövőben megoldandó problémák között első helyen kell megemlíteni, hogy bár a fejlesztési programok tudatos létszámcökkentéssel is számol-

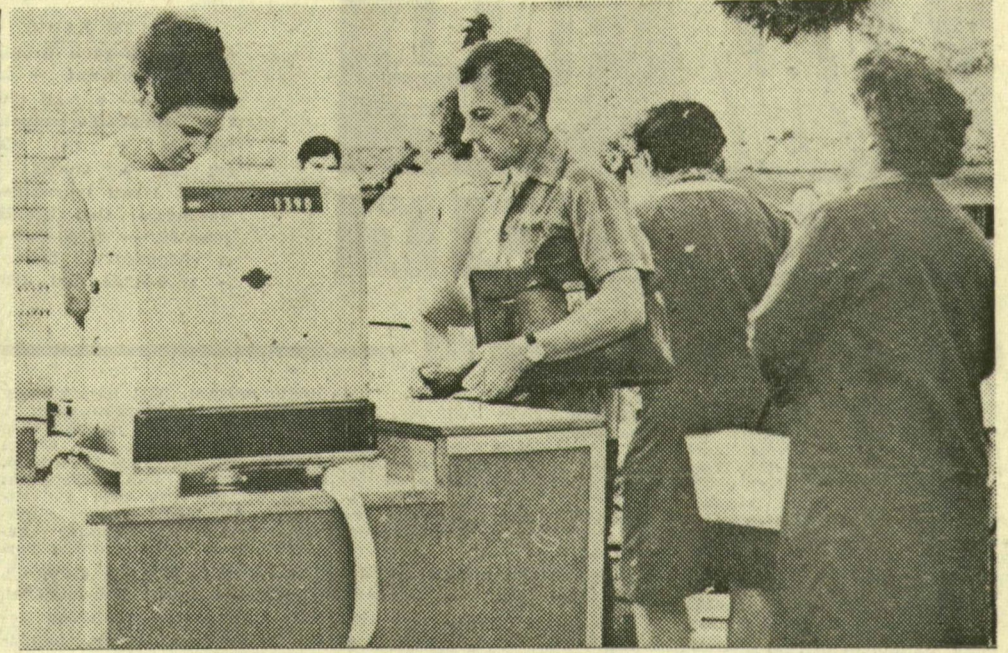
nak, a munkaerő spontán eláramlása ennél lényegesen gyorsabb ütemű. A munkáshiány első következménye, hogy jelentős termelő kapacitások állnak jelenleg kihasználatlanul (fónoda, szövőde). Így helyenként, nem is indokolatlanul, felvetődött a kérdés, hogy miért akarunk milliárdokat fordítani új gépekre, amikor a régieket sem tudjuk jelenleg kihasználni. A válasz kézenfekvő: az új, korszerű gépek viszonylag kevesebb munkaerőt igényelnek, így lehetséges a termelési kapacitás növelése. Adig azonban, amíg a régi gépekkel is szükséges dolgozni, a jelenleginél jobb szervező munkával, a belső anyagi ösztönzési módszerek fejlesztésével mindent meg kell tenni a hasznos termelő kapacitások jobb kihasználása érdekében.

Egy másik figyelemre méltó jelenség, hogy a rekonstrukció első évében a hazai fogyasztók igénye lényegesen alatta maradt annak, amit a tervben számításba vettünk. Ennek okára pontos magyarázatot nehéz adni, annyi azonban már nyilvánvaló, hogy nem arról van szó, mintha a hazai ruházati piac telített lenne. Sokkal inkább úgy értékelhetjük ezt a jelenséget, hogy az ipar ma még mindössze és választékban nem tudja

teljes mértékben kielégíteni a jelentkező igényeket. A vállalatok többségénél lassú az átállás, a régi, helyenként korszerűtlenebb gyártmányok termeléséről az újra. Ebben szerepe van annak is, hogy sem az ipar, sem a kereskedelem még nem tudja elfogadható pontossággal felmérni és követni az életszínvonal viszonylag gyorsütemű növekedésével együttjáró fogyasztói igényeket. A termelő és kereskedelmi vállalatok együttműködésében is van még javítanivaló.

Az irányító könnyűipari és belkereskedelmi minisztériumok az elmúlt egy év alatt több ízben összehangolták álláspontjukat, és közösen határozták meg a legszükségesebb tennivalókat, a termelés és fogyasztás egészséges és fejlődő összhangjának javítására. Mindennek ma még csak kezdeti eredményei tapasztalhatók.

A magyar textilipar megújítása sok örömmel és gonddal járó feladat. A következő években mindent meg kell tennünk annak érdekében, hogy a kapott lehetőség alapján biztosítsuk a textilipar műszaki előrehaladását, a munkatermelékenység növekedését, a gazdasági hatékonyság magas színvonalát. Mindezekkel együtt el kell érni, hogy a magyar textil- és textilruházati ipar felzárkózzék Európa élenjáró országaihoz, hogy a lakosság mind több korszerű és divatos ruházati cikket vásárolhasson.

Pénztárosok

A bolt szeme, lelkiismerete: a pénztáros. További tulajdonságai még: legyen jó kereskedő. Nem baj, ha éppen nem fejszámoló-művész, de azért jól tudjon számolni, ne bizzon rá mindent a gépre. Az sem utolsó szempont, hogy szeresse a vevőket és tudjon velük bábni.

A Szegei Élelmiszer Kiskereskedelmi Vállalat üzleteinek több mint egyharmadában — az önkiszolgáló boltokban — pénztárgéppel dolgoznak. A gépek típusa változó. Legismertebb és legrégebbi a Nationale. Jóval értékesebb — hatvankétezer forint — az Anker. megbízható masina még a Schweda, a Sekura és újabban a Ratus 20. Az utóbbinak elfogadhatóbb az ára is: 28 ezer forint.

egyik erőssége a sok kiváló között. A pénztárosok vidéki és országos versenyében a legjobbnak bizonyult 1970-ben. Csapatverseny nyertek, ő pedig egyéniben országos bajnokságot. A vállalatot ezért a szerepléséért fizetésemelést és arany pecsétgyűrűt kapott, amely szimbolizálja azt az anyagi és erkölcsi megbecsülést, ami jó munkájáért megilleti.

Hídveginé kezén havonta mintegy 2 millió forint „szalad át”. És hány mázsa áru, amit a vásárlókosarakból kirak maga elé a pultra?

— Azt még nem adtam össze — válaszolta. — Csak kenyérből naponta 15—20 mázsát mérünk el üzletünkben, aztán ott van a burgonya, a gyümölcs, a zöldségfélék, hogy csak a nehezebb tételek közül említsek néhányat.

A SOR VÉGERŐL

Látszólag a számok özőnét,

tengerét ezek a gépek produkálják nap mint nap az üzletekben, és pedig tévedhetetlenül. A valóság viszont az, hogy a gép mögött az ember, a pénztáros a legfontosabb személy, akit olykor egyes vásárlók ilyen kiszólással illetnek a sorból:

— Aiszik a kedves kisasszony, vagy tereferél?

— Addig nem volt sürgős a dolga, amíg leállt beszélgetni és az áruk között válogatni? — jegyzi meg ilyenkor az olyan vevő, aki önkéntlenül a pénztáros pártjára áll. Miért?

— Azért, mert az ilyen vevő elismeri a munkánkat. Látja, hogy szinte nincs egy pernyi megállásunk sem — válaszolta Hídvegi Józsefné, a Marx téri 29-es áruda pénztárosa, aki 11 éve ül a gépe mellett napi 8 órában. Különben ő a vállalat

A MANKÓPÉNZ

Hogy melyik a jobb munka-

ritmus, amikor sokan vagy kevesen vannak-e az üzletben, Adonyi Jenőné, a tarczyáni 43-as üzletből azonnal rávágta:

— Amikor sokan vannak, mert akkor nem érünk rá elgondolkozni, otthoni tenivalóinkkal foglalkozni, amelyek a figyelmet elterelhetik. Rendszerint akkor ugorhat a munkánkba hiba.

— És ha mégis beugrik? — Akkor elfizethetem az úgynevezett mankópénzt, vagy még többet, és mehetnek a pénzem után, vagy mehetünk — tette hozzá Kardos Imréné, az Úttörő téri 32-es árudából.

A kereskedelmi kockázattal, a minden boltra forgalma szerint meghatározott kálóval csak utána lehet menni az ilyen tévedéseknek.

— Legjobb nem elfizetni, és sose ütni a valóságos számok „alá”, „fölé”, „mellé”, hiszen a normalizált, vagy elismert hiány is csak szoros keretek között mozoghat — szölt közbe Károly Lászlóné, a Dugonics téri 30-as áruda pénztárosa, aki kerekén 12 éve kezeli kasszáját a valódi árakat tartják fejben, hanem a gyümölcs- és zöldségfélék árának változását is. Reméljük, a pénztárosok idej országos versenyén jó helyezéseket hoznak haza elsőként az olyan problémákért, amikor — és ez a leg-

RENDSZERES KÉPZÉS

Innen ered hát az a köve-

telmény, hogy az önkiszolgáló boltok szeme, lelkiismerete a pénztáros, hiszen mindenképpen érdekelt az üzlet jó menetelésében. Az ÉLÍKER pénztárosa szerint az utóbbi időben sokkal kevesebb az olyan vevő, aki tévedésből a zsebébe, vagy a saját kosarába tesz csokoládét, kávét, vaját, cigarettát, amiért aztán „elfelejt” fizetni. Persze előfordulnak még szörványosan esetek, de alapvetően nem ezért a „figyelőszolgálatért” javadalmazzzák a pénztárosok munkáját. Hídvegi Józsefné havi jövedelme 3 ezer 300 forint körül mozog. Adonyi Jenőné 2 ezer 800 forintot keres. Kardosné és Károlyné pedig havonta 2 ezer 500 forintot visz haza. De a náluk sokkal kevesebb gyakorlattal rendelkező, a vállalat kebelén belül tanult Kiss Irén, a Kőlcsey utcánál 31-es bolt 18 éves pénztárosa is közel 2000 forintot keres havonta. Ő azok közé tartozik, akit már tanuló korában beültettek önálló munkára a pénztárba.

— Merni kell a fiatalokra építeni — mondotta Csikos János, az ÉLÍKER igazgatóhelyetese —, hogy érezgék a munkát, a felelősséget, amelyet tőlük várunk. Vállalatunknál különben is folyamatos a pénztárosok képzése, nevelése, hiszen a kereskedelmi önkiszolgálás továbbfejlesztésének egyik kulcskérdése: hogyan lehet a vásárlók várakozását határozatosan csökkenteni a pénztárak előtt? A blokkolási, a pénzkezelési idő lerövidítése a pénztárosokon múlik, akik egyben tanult, jó kereskedők is. Nemcsak a stabil árakat tartják fejben, hanem a gyümölcs- és zöldségfélék árának változását is. Reméljük, a pénztárosok idej országos versenyén jó helyezéseket hoznak haza elsőként az olyan problémákért, amikor — és ez a leg-

Lódi Ferenc

Magyar hét Münchenben

Magyar szövetségi hét fogyasztási szervezetek nagy áruházában szervezik meg az információs szolgálatot, a magyar idegenforgalmi nevezetességekre és kulturális eseményekre hívják fel a látogatók figyelmét. (MTI)